

Forfatter: Møller, Poul Martin

Titel: Udrag fra Skrifter i Udvalg

Citation: Møller, Poul Martin: "Skrifter i Udvalg", i Møller, Poul Martin: *Skrifter i Udvalg*, udg. af HANS BRIX ; SOPH. MICHAËLIS ; CARL S. PETERSEN ; POUL TUXEN , 1930, s. 423.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-moeller02val-shoot-idm140573401118496/facsimile.pdf> (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Skrifter i Udvalg

følgende, hvor den her opstillede Paastand nærmere udvikles og begrænses.

- 83 *Brev til en Dame*. I en Bog, som Poul Møller i Aarene 1823 og 1824 brugte til allehaande Optegnelser, og som bl. a. indeholder Oversættelsen af »Drømmen« og »Et Blad af Dødens Dagbog«, findes ved Siden af et Par andre Brevudkast Kladden til et Brev, som med rette er optaget i 1. Udgave af de Efterladte Skrifter. Den med Bogstaverne G. F. G. betegnede Dame, som man almindelig har antaget for at være Poul Møllers Veninde Fru Gyllembourg, er, som det med Sikkerhed kan sluttes (P. M. I, 232), Fru Vilhelmine Grüner, Enke efter Auditor i Søetaten Hans Grüner, i hvis Hus Poul Møller ofte kom. Naar man da ved, at den i Brevet omtalte Søster var den Dame, der kort Tid efter at dette Brev var skrevet afviste Poul Møllers Frieri (se Oplysningen til Sonetten fra 1823 I, 398), og hertil føjer den rimelige Formodning, at det Spørgsmaal, der er Brevets Emne, ikke alene den foregaaende Aften har været Genstand for Samtaler i Fru Grüners Hus, og at de to begavede Kvinder har været af en ganske anden Mening om denne Sag end Brevskriveren, vil man ikke undre sig over, at Poul Møller har gjort sig saa megen Umage, som Koncepten viser, med Udarbejdelsen af det Brev om Kvindelighedens sande Væsen, som han, med Tanken paa sin Elskede, skrev til hendes Søster.

Som Motto for Brevet kan tjene et Epigram, som Poul Møller, rimeligvis paa denne Tid, paa et andet Sted har nedskrevet:

Laura gør Vers, den skønne Kone?
I, Gud forbyde saadan Skik!
Før lægge Rosen bort sin Krone
for at studere Botanik!

Brevet blev ved sin Fremkomst i Efterl. Skr. en Stimulans i den litterære Kvindeemancipation (Pouline Worm: En Brevveksling S. 34).

- 84 *Mad. Anne Dacier* († 1720) var Filolog. *Fru Brun* (*Hs.* og *Udv. Skr.*; *Udg.* Fru B.) er den ovenfor omtalte tysk-danske Forfatterinde. — *Forfatterskab* — *Slagsmaal*

efter den af Poul Møller yndede Vittigheds-Figur, se Anm. t. S. 6 og I, 278.

- 85 *Ariost.* Poul Møller læste paa denne Tid italiensk Poesi med Fru Rahbek. — *Hvad han led og levede* fra Goethes Indgangsvers »An die Günstigen« (Was ich litt und was ich lebte), brugt som Motto af Oehlenschläger i Digte 1803.
- 86 *Et matthissonsk Digt.* Fr. Matthissons »Lieder« og »Gedichte« er fra den sentimentale Periode i Slutningen af forrige Aarhundrede. — *Den uendelige Blidhed.* Dette Udtryk genfindes som Navn paa den højeste kvindelige Dyd i Digtet »Revuen« (I, 107 og 109).

Subskriptionsindbydelse til et Mønsterarbejde i latinsk Stil. En Affektation, som Poul Møller idelig forfulgte med sin Spot, var den »stylistiske«, der fremkommer ved, at Skribenten tager Stoffet alene som et Middel til at lade den stilistiske Evne træde frem i et glimrende Lys. I Talen »Trøstegrunde over Poeters Mangfoldighed« har han givet en Parodi paa en saadan stilistisk Veltalenhed, og i Strøstanterne behandler han meget ofte denne Genstand. Saaledes haaner han i en Aforisme fra Slutningen af Tyverne (S. 317), altsaa fra den Tid, da der i den danske Litteratur førtes en hel Fejde om Form og Stof i Poesien, de nyere Forfattere, i hvis Værker der er »netop saa meget Stof tilbage, at Evnen kan lade sig til Syne derved og tager sig saa meget brillantere ud, jo mer den er i Forgrunden og staar sejrrig over Stoffet«. I Flugt med denne Aforisme har han nedskrevet denne lille, først i *Udv. Skr.* trykt Satire. Den gælder det stilistiske Pedanteri, at tvinge Latinens, der endnu var Videnskabens Sprog, efter Ciceros Sprogbrug, da dog Opgaven maatte være, som Poul Møller siger i en litterær Anmeldelse af et akademisk Arbejde, uden at indlade sig paa »den forfængelige Jagt efter ciceronianske Gengangere, at behandle det gamle Sprog næsten som et levende og lade det træde ganske i Tankens Tjeneste«, et Krav, han selv oftere har fyldestgjort (se f. Eks. Visen *Laus Tabaci* I, 31).